

ชุดหนังสือคลังปัญญาตะวันออก

东方智慧丛书

ประธานบรรณาธิการ: หัง เหวินฮุย หลิว จื่อเจียง

主编: 汤文辉 刘志强

ที่ปรึกษาทางวิชาการ: จัง ปาวเฉวียน

学术顾问: 张葆全

ภาษาจีน-ภาษาไทย

汉 泰 对 照

คัมภีร์หลุนอวี่ฉบับคัดสรร

论语选译

ผู้เรียบเรียง: อวี่ จิ้นซง

中文整理: 虞劲松

ผู้ตรวจภาษาจีน: จัง ปาวเฉวียน

中文审读: 张葆全

ผู้แปล: ฉิน ชว่หง

翻译: 覃秀红

ผู้ตรวจภาษาไทย: ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์

泰语审读: 萨猜·杰那泰

ภาพปก

หลัง

GUANGXI NORMAL UNIVERSITY PRESS

广西师范大学出版社

ชุดหนังสือคลังปัญญาตะวันออก

东方智慧丛书

ประธานบรรณาธิการ: ทัง เหวินฮุย หลิว จื้อเจียง

主编: 汤文辉 刘志强

ที่ปรึกษาทางวิชาการ: จัง ป่าวเจี๋ยน

学术顾问: 张葆全

ภาษาจีน-ภาษาไทย

汉 泰 对 照

คัมภีร์หลุนอวี่ฉบับคัดสรร

论语选译

ผู้เรียบเรียง: อวี่ จิ้นซง

中文整理: 虞劲松

ผู้ตรวจภาษาจีน: จัง ป่าวเจี๋ยน

中文审读: 张葆全

ผู้แปล: ฉิน ชีวหง

翻译: 覃秀红

ผู้ตรวจภาษาไทย: ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร

泰语审读: 萨猜·杰那泰

ภาพประกอบ: หลัน เสวียส่าย เล็ง เลี้ยนมิง

· 桂林 漓江出版社 ·

GUANGXI NORMAL UNIVERSITY PRESS

广西师范大学出版社

© 2015 by Guangxi Normal University Press.

All rights reserved.

图书在版编目 (CIP) 数据

论语选译: 汉泰对照 / 虞劲松整理; 覃秀红译;
蓝学会, 郑振铭绘. —桂林: 广西师范大学出版社,
2015.8

(东方智慧丛书 / 汤文辉等主编)

ISBN 978-7-5495-6783-6

I. ①论… II. ①虞…②覃…③蓝…④郑…
III. ①儒家②《论语》—译文—汉、泰 IV. ①B222.24

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2015) 第 110517 号

广西师范大学出版社出版发行

(广西桂林市中华路 22 号 邮政编码: 541001)
(网址: <http://www.bbtpress.com>)

出版人: 何林夏

全国新华书店经销

桂林广大印务有限责任公司印刷

(桂林市临桂县秧塘工业园西城大道北侧广西师范大学出版社集团
有限公司创意产业园 邮政编码: 541100)

开本: 880 mm × 1 240 mm 1/32

印张: 10.5 字数: 180 千字 图: 50 幅

2015 年 8 月第 1 版 2015 年 8 月第 1 次印刷

定价: 78.00 元

如发现印装质量问题, 影响阅读, 请与印刷厂联系调换。

《东方智慧》丛书

学术顾问：张葆全

主 编：汤文辉 刘志强

编辑委员会：

主 任：虞劲松 郭玉贤

委 员：才学娟 王 专

王 燕 田 贺

杨远义 吴艺霞

陈丕武 俞 琦

黎金飞

翻译委员会：

主 任：黎巧萍 刘志强

覃秀红

委 员：王海玲 张 蔚

欧江玲 徐明月

谈 笑 陶 红

黄兴球 覃海伦

韩艳妍

美术委员会：

主 任：柴万里 尹 红

委 员：卫阳虹 王雪峰

吕 鹏 刘 荣

关瑞琳 郑振铭

俞 崧 陶朝来

黄建福 蓝学会

戴孟云

ชุดหนังสือคลังปัญญาตะวันออก

ที่ปรึกษาทางวิชาการ: จัง ป่าเจริญ

ประธานบรรณาธิการ: ทัง เหวินสุข หลิว จื้อเฉียง

คณะกรรมการบรรณาธิการ

ประธาน: อวี๋ จิ้นซง กัว อี้เสียน

กรรมการ: ฉาย เสวี่เจียน หวาง จวน

หวาง เซ่น เตียน เอ๋อ

หยาง หยวนอี อู๋ อี้เซี่ย

เฉิน ฟู่ อู๋ อวี๋ลี่

หลี่ จินเฟย

คณะกรรมการแปล

ประธาน: หลี่ เตียวผิง หลิว จื้อเฉียง

จิน จั่วหรง

กรรมการ: หวาง ไห่หลิง จัง เว่ย

โหว เจียงหลิง สวี หมิงเซี่ย

ตัน เซี่ยว เต้า หง

หวาง ซิงฉิว ฉิน ไห่หลุน

หัน เซียนเหยียน

คณะกรรมการจัดทำรูปเล่ม

ประธาน: ซี วันทลี่ หั่น หง

กรรมการ: เว่ย ชางหง หวาง เสวี่ยฟง

หลวี่ เฟิง หลิว หรง

กวัน รุ่ยหลิน เจิ้ง เจิ้นหมิง

อวี๋ซง เต้า ฉาวหลั๊

หวาง เจียนฝู หลัน เสวี่ยซุ่ย

ตั๊ย เม้งหุน

总 序

文化交流对人类社会的存在与发展至关重要。季羨林先生曾指出，文化交流是推动人类社会进步的主要动力之一，文化一旦产生，就必然交流，这种交流是任何力量都无法阻挡的。由于文化交流，世界各民族的文化才能互相借鉴、取长补短，才能形成今天世界上万紫千红的文化繁荣现象。^[1]

中国与东盟国家的文化交流亦然，并且具有得天独厚的优势。首先，中国与东盟许多国家地理相接，山水相连，不少民族之间普遍存在着跨居、通婚现象，这为文化交流奠定了良好的地理与人文基础。其次，古代中国与世界其他国家建立起的“海上丝绸之路”为中国与东盟国家的经济、文化交流创造了有利的交通条件。

中国与东盟诸多使用不同语言文字的民族进行思想与文化对话，自然离不开翻译。翻译活动一般又分为口译和笔译两类。有史记载的

[1]季羨林：《文化的冲突与融合·序》，载张岱年、汤一介等《文化的冲突与融合》，北京大学出版社，1997年，第2页。

中国与东盟之间的口译活动可以追溯至西周时期，但严格意义上的笔译活动则出现在明代，至今已逾五百年的历史。

在过去五百年的历史长河中，东盟国家大量地译介了中国的文化作品，其中不少已经融入到本国的文化中去。中国译介东盟国家的作品也不在少数。以文字为载体的相互译介活动，更利于文化的传承与发展，把中国与东盟国家的文化交流推上了更高的层次。

2013年9月，国务院总理李克强在广西南宁举行的第十届中国—东盟博览会开幕式上发表主旨演讲时指出，中国与东盟携手开创了合作的“黄金十年”。他呼吁中国与东盟百尺竿头更进一步，创造新的“钻石十年”。2013年10月，习近平总书记在周边外交工作座谈会上强调要对外介绍好我国的内外方针政策，讲好中国故事，传播好中国声音，把中国梦同周边各国人民过上美好生活的愿望、同地区发展前景对接起来，让命运共同体意识在周边国家落地生根。于是，把中华文化的经典译介至东盟国家，不仅具有重要的历史意义，同时还蕴含着浓厚的时代气息。

所谓交流，自然包括“迎来送往”，《礼记》有言：“往而不来，非礼也；来而不往，亦非礼也。”中国与东盟国家一样，既翻译和引进外国的优秀文化，同时也把本国文化的精髓部分推介出去。作为中国最具人文思想的出版社之一——广西师范大学出版社构想了《东方智慧》丛书，并付诸实践，不仅是中国翻译学界、人文学界的大事，更是中国与东盟进行良好沟通、增进相互了解的必然选择。广西民族大学作为翻译工作的主要承担方，是国家外语非通用语本科人才培养基地，拥有东盟语言文字的翻译优势。两个单位的合作将能够擦出更多的火花，向东盟国家更好地传播中华文化。

联合国教科文组织的官员认为，“文化交流是新的全球化现象”。^[1]
我们希望顺应这一历史潮流与时代趋势，做一点力所能及的事。
是为序。

刘志强

2015年1月25日

[1]《联合国教科文组织文化政策与跨文化对话司司长卡特瑞娜·斯泰诺的致辞》，载《世界文化的东亚视角》，北京大学出版社，2004年，第3页。

อารัมภบท

การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมมีความสำคัญยิ่งต่อการอยู่รอดและการพัฒนาของสังคมมนุษย์ นายจีเซียนหลิน (Ji Xianlin) ประมาจารย์จีนศึกษาและนักแปลผู้มีชื่อเสียง เคยกล่าวไว้ว่า การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในพลวัตหลักที่ผลักดันให้สังคมมนุษย์มีความก้าวหน้า วัฒนธรรมพองเกิดขึ้น ก็ย่อมมีการแลกเปลี่ยน ซึ่งไม่มีพลังใดที่จะกีดกันไว้ได้ ด้วยการแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ ทั่วโลกจึงเสริมเติมแต่งกันได้ พัฒนาไปด้วยกันได้ จึงก่อรูปขึ้นเป็นปรากฏการณ์วัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองและมีสีสันอุดมสวยงามเช่นโลกทุกวันนี้^[1]

การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนกับกลุ่มประเทศอาเซียนก็เช่นเดียวกัน มีความได้เปรียบที่สวรรค์ประทานให้ คือประเทศจีนมีชายแดนติดกับหลายประเทศของอาเซียน มีการอยู่ร่วมกันและแต่งงานข้ามชนชาติซึ่งเป็นปัจจัยที่มั่นคงด้านภูมิศาสตร์และด้านวัฒนธรรมมนุษย์ในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประการที่สอง เส้นทางสายไหมทางทะเลที่จีนโบราณได้สร้างขึ้นกับประเทศอื่น ๆ ในโลก ได้สร้างความได้เปรียบด้านคมนาคม

[1] จีเซียนหลิน, “การปะทะกับการผสมผสานของวัฒนธรรม-อารัมภบท”, ใน การปะทะกับการผสมผสานของวัฒนธรรม โดย จังไคเหนียน, หัง อี้เจีย, ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยปักกิ่ง, 1997:2.

ในการแลกเปลี่ยนเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนกับกลุ่มประเทศอาเซียน การที่ประเทศจีนสามารถเจรจาวัฒนธรรมกับชนชาติต่าง ๆ ที่ต่างภาษากันในกลุ่มประเทศอาเซียนได้นั้น ขาดการแปลเสียมิได้ กิจกรรมการแปลปกติจะมีการแปลและการล่ามสองประเภท กิจกรรมการล่ามระหว่างจีนกับอาเซียนที่มีบันทึกทางประวัติศาสตร์สามารถย้อนไปถึงสมัยราชวงศ์ซีโจว (西周) แต่กิจกรรมการแปลจะเริ่มในสมัยราชวงศ์หมิง (明朝) ซึ่งก็มีประวัติยาวนานเกินห้าร้อยปีแล้ว ในประวัติศาสตร์ห้าร้อยปีที่ผ่านมา กลุ่มประเทศอาเซียนมีการแปลผลงานวัฒนธรรมจีนไว้มากมาย ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่ได้ผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นไปแล้ว ส่วนผลงานของประเทศอาเซียนที่จีนได้แปลไว้มิมีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน กิจกรรมการแปลที่มีตัวอักษรเป็นสื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมมากกว่า อีกทั้งได้ผลักดันให้การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนกับประเทศอาเซียนมีความลุ่มลึกยิ่งขึ้น

เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. ๒๐๑๓ ๑๗๗๑ หลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีนได้แสดงปาฐกถาพิเศษในพิธีเปิดงานมหกรรมสินค้าจีน-อาเซียนครั้งที่ ๑๐ ที่จัดขึ้นในนครหนานหนิง กว่างซี ระบุว่า จีนกับอาเซียนได้วางแผนบุกเบิก “สิบปีแห่งยุคทอง” ในความร่วมมือระหว่างกันแล้ว จึงขอเรียกร้องให้จีนกับอาเซียนเดินหน้าต่อไปบนพื้นฐานที่มีอยู่เพื่อสร้างสรรค์ “สิบปีแห่งยุคเพชร” ในอนาคต เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๒๐๑๓ ๑๗๗๑ สี จิ้นผิง ประธานาธิบดีได้เน้นในที่ประชุมว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศเพื่อนบ้านว่า ต้องมีการประชาสัมพันธ์นโยบายภายในและนโยบายต่างประเทศของประเทศเราให้ภายนอกได้รับทราบ เผยแพร่เรื่องราวต่าง ๆ ของประเทศจีนให้ภายนอกได้รับทราบ เชื่อมความสัมพันธ์ของประเทศจีนไว้กับความปรารถนาอันดีงามต่อประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านและร้อยละกับอนาคตของการพัฒนาภูมิภาค ด้วยสำนึกในการมีโชคชะตากรรมกันได้ผูกพันลึกกลงในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การแปลหนังสือมรดกด้านวัฒนธรรมจีนให้กลุ่มประเทศอาเซียนได้รู้จัก จึงไม่เพียงแต่มิมีนัยยะทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ แต่ยังแผ่กว้างซึ่งกลิ่นไอสมัยใหม่ อันเข้มข้นอีกด้วย การแลกเปลี่ยนนั้น หมายรวมถึง “การไปและการมา” หนังสือเรื่องหลักจี้《礼记》กล่าวไว้ว่า “ไปแล้วไม่มา ไม่ถูกตามขนบธรรมเนียม มาแล้วไม่ไป ก็ไม่ถูกขนบธรรมเนียมเช่นกัน” ประเทศจีนก็เช่นเดียวกันกับประเทศอาเซียน ไม่เพียงแต่แปล

และนำเข้าวัฒนธรรมอันดีงามของต่างประเทศเข้ามา ยังได้แนะนำแก่นสารวัฒนธรรม
ของประเทศตนเองให้รู้จักอีกด้วย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนอร์มอลกว้างซี ในฐานะเป็น
หนึ่งในสำนักพิมพ์ที่มีปรัชญาวัฒนธรรมเข้มข้นที่สุดของประเทศจีนได้จัดทำโครงการ
“ชุดหนังสือคลังปัญญาตะวันออก” ขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นเหตุการณ์
สำคัญในวงการการแปลและวงการพัฒนาวัฒนธรรม ยังเป็นทางเลือกที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นในการ
เชื่อมความสัมพันธ์และเสริมสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างประเทศจีนกับอาเซียน
มหาวิทยาลัยชนชาติกว้างซีซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับหน้าที่การแปล เป็นศูนย์อบรมบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาต่างประเทศที่มีผู้ใช้น้อย จึงมีความได้เปรียบในการแปลหนังสือให้เป็นภาษา
ต่าง ๆ ของกลุ่มประเทศอาเซียน ความร่วมมือระหว่างสองหน่วยงานจะเป็นแสงประกาย
ที่นำส่งวัฒนธรรมจีนให้เผยแพร่สู่ประเทศอาเซียน

ผู้บริหารองค์การยูเนสโกเห็นว่า “การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นโลกาภิวัตน์แบบใหม่”^[1]
เราหวังว่าเราสามารถทำเท่าที่จะทำได้ตามกระแสประวัติศาสตร์และแนวโน้มแห่งยุคสมัย
ของอารัมภบทไว้เพียงเท่านี้

ศ.ดร.หลิว จื้อเฉียง

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๐๑๕

[1] “คำกล่าวของ ดร.Katerina Stenou อธิบดีกรมนโยบายวัฒนธรรมและการเจรจาวัฒนธรรม องค์การยูเนสโก” ใน
“เอเชียตะวันออกในวัฒนธรรมโลก” ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยปักกิ่ง, 2004:3.

孔子 (公元前 551 年—公元前 479 年)

ขงจื๊อ (๕๕๑-๔๗๙ ปีก่อนคริสต์ศักราช)

前言

《论语》是记载中国古代著名思想家、教育家、儒家学派创始人孔子及其弟子言行的语录体著作，是儒家学派最重要的经典，集中体现了孔子及儒家学派的政治主张、伦理思想、道德观念及教育原则等内容，成书于战国（公元前476年—前221年）初期，由孔子的弟子及其再传弟子记录而成。

孔子是《论语》的中心。孔子名丘，字仲尼，春秋时期（公元前770年—前476年）鲁国陬邑（今山东曲阜市南辛镇）人，生于公元前551年9月28日（农历八月二十七），卒于公元前479年4月11日（农历二月十一）。孔子集华夏上古文化之大成，是当时社会上最博学者之一，后世尊为孔圣人、至圣先师、万世师表，被联合国教科文组织评选为“世界十大文化名人”之首。《论语》大量篇章是直接体现孔子思想观点的语录，也有对孔子仪态举止、个性气质的传神描述。并且，围绕孔子这一中心，《论语》还成功地展现了一些孔门弟子的形象。如子路的率直鲁莽，颜回的温良好学，子贡的聪颖善辩，曾皙的潇洒

脱俗等，都称得上个性鲜明，能给人留下深刻印象。

《论语》书名二字意为“言语汇编”，现通行本共二十篇，各篇皆以第一章正文（或语录）的前二三个字作为篇名。作为语录汇集，《论语》编纂有一定的随意性，但各篇有相对集中的主题，各篇之间也存在一定的逻辑性。

《论语》内容涉及政治、教育、哲学、文学等多方面，可简要概括为修身养德和治国安邦两大类。修身养德就是要做一个仁德、孝悌、恭谨、宽厚、信实、慈惠、勤敏、多才之人。《论语》许多篇幅谈及君子，君子是一个广义概念，重在强调一种人格追求，教人做一个不平凡的人。为实现这一目的，《论语》提出了君子的言行标准及道德修养要求。如：“君子喻于义，小人喻于利”（《里仁》），“君子欲讷于言而敏于行”（《里仁》），“君子和而不同，小人同而不和”（《子路》），等等。孔子重视教育，诲人不倦，主张因材施教、有教无类，打破了学在官府的传统，开创私人讲学之风。

《论语》治国安邦思想可概括为以下几点：认为治国的根本在于建立“君君，臣臣，父父，子子”（《颜渊》）的人伦纲常；强调君主要严于律己，讲究信用，为政以德，爱护人民，“苟正其身矣，于从政乎何有？不能正其身，如正人何？”（《子路》），“道千乘之国，敬事而信，节用而爱人，使民以时”（《学而》）；治国的基本方法则是“选才、富国、育人、立法”，“先有司，赦小过，举贤才”（《子路》），“冉有曰：‘既庶矣，又何加焉？’曰：‘富之。’曰：‘既富矣，又何加焉？’曰：‘教之。’”（《子路》）

《论语》是研究孔子及儒家思想最重要的第一手资料，其所确立的观念、范畴、原则和理论，对后世影响极大。北宋（公元960年—1127年）政治家赵普曾有“半部《论语》治天下”之说。南宋（公元1127年—1279年）大儒朱熹将《大学》《中庸》《论语》《孟子》合

为“四书”，使之在儒家经典中的地位日益提高。直至清（公元1644年—1911年）末，《论语》一直被学子士人奉为经典。今天，《论语》依然是中华民族最可宝贵的历史文化典籍。

历史上，以《论语》为代表的孔子及儒家思想对朝鲜半岛、日本、东南亚等地区产生过深远影响，形成以中国为中心的儒家文化圈。当前，儒家思想对世界的和平与发展显现出越来越重要的意义，《论语》理应在更广的范围传播，奉献给世界人民。

本书精选《论语》最具代表性的100句（章），精确释析，精心翻译，并配绘精美插图，为了解中华儒家文化提供一个优质读本。

คำนำ

คัมภีร์หลุนอวี่เป็นบทประพันธ์ที่บันทึกคำกล่าวของขงจื๊อ ผู้สร้างสำนักปรัชญาขงจื๊อ นักปราชญ์และนักการศึกษาผู้ยิ่งใหญ่ของจีนโบราณ รวมทั้งคำกล่าวของบรรดาศิษยานุศิษย์ของท่าน เป็นคัมภีร์ที่สำคัญที่สุดของสำนักปรัชญาขงจื๊อซึ่งได้สะท้อนถึงปรัชญาด้าน วิทยาศาสตร์ คุณธรรม จริยธรรมและหลักการการศึกษาของขงจื๊อและลัทธิขงจื๊อ ได้รวบรวม ขึ้นเป็นคัมภีร์โดยเหล่าลูกศิษย์และหลานศิษย์ของขงจื๊อเมื่อช่วงต้นสมัยจั้นกั๋ว (๔๕๖- ๒๒๑ ปีก่อนคริสตกาล)

ขงจื๊อเป็นศูนย์กลางของคัมภีร์หลุนอวี่ ขงจื๊อมีชื่อว่า ชิว สมญานามว่า จ้งหนี่ เป็นชาว เมืองโจวอี่แคว้นหลู่ (ตำบลหนันชุน เมืองฉีวี่ปู้ มณฑลชานตงในปัจจุบัน) ในสมัยชุนชิว (๗๗๐-๔๗๖ ปีก่อน คริสตกาล) เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน (วันแรม ๑๒ ค่ำเดือน ๘ ทางจันทรคติ) ๕๕๐ ปีก่อนคริสตกาล เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน (วันขึ้น ๑๑ ค่ำเดือน ๒ ทางจันทรคติ) ๔๗๙ ปีก่อนคริสตกาล ขงจื๊อรอบรู้วัฒนธรรมจีนโบราณ เป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางที่สุดในสังคมสมัยนั้น อนุชนรุ่นหลังได้ยกย่องให้ท่านเป็น “จอมปราชญ์ขงจื๊อ” บ้าง “ปรมาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งจริยธรรม” บ้าง “แบบอย่างปรมาจารย์” บ้าง อีกทั้งท่านได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในลำดับแรกจากสิบนักวัฒนธรรมผู้ยิ่งใหญ่ของ โลกโดย UNESCO เนื้อหาในคัมภีร์หลุนอวี่ส่วนใหญ่เป็นคำกล่าวของขงจื๊อที่สะท้อน

ทัศนคติของท่าน พร้อมเสนอภาพลักษณ์ของขงจื้อด้านกริยาทำทางและนิสัยใจคอด้วย ซึ่งนอกจากจะมีขงจื้อเป็นศูนย์กลางแล้ว คัมภีร์หลุนอวี่ยังสะท้อนภาพพจน์ของศิษย์สำนักปรัชญาขงจื้ออีกด้วย อาทิ ความซื่อตรงมธุระของจื่ออู่ ความอ่อนโยนหมั่นเพียรของเหยียนหุ่ย ความเป็นอิสระเสรีของเจิงซี ซึ่งต่างก็มีอุปนิสัยที่เด่นชัดไม่เหมือนใคร

คำว่า หลุนอวี่ นั้น หมายความว่า บทรวมคำกล่าว เล่มที่แพร่หลายในปัจจุบันมีทั้งหมด ๒๐ บท ชื่อของแต่ละบทถูกกำหนดด้วยอักษรจีน ๒-๓ ตัวแรกของตอนที่หนึ่ง การเรียงลำดับตอนในคัมภีร์หลุนอวี่ไม่ก้อยเคร่งครัดนัก แต่เนื้อหาของแต่ละบทมีประเด็นที่ค่อนข้างเจาะจง และมีความเป็นตรรกะระหว่างบทต่อบท

เนื้อหาของคัมภีร์หลุนอวี่ครอบคลุมถึงด้านการเมือง การศึกษา ปรัชญาและวรรณกรรมซึ่งสามารถสรุปได้เป็น ๒ ประเภท คือ การบำเพ็ญปฏิบัติคุณธรรมและการครองแผ่นดิน การบำเพ็ญปฏิบัติคุณธรรมก็คือการครองตนให้เป็นคนที่มีจริยธรรม กตัญญูต่อบุพการีและภราดา เคารพ อ่อนน้อม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต เมตตากรุณา ขยันหมั่นเพียรและปรีชาสามารถ เนื้อหาหลายตอนในคัมภีร์หลุนอวี่ได้กล่าวถึงวิญญูชน อันวิญญูชนนั้น เป็นมโนภาพเชิงมหากาพย์ มุ่งเน้นการฝึกฝนด้านศีลธรรมและความประพฤติ ครองตนเป็นคนที่ไม่ธรรมดา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คัมภีร์หลุนอวี่จึงเสนอมาตรฐานความประพฤติและการบำเพ็ญปฏิบัติของวิญญูชนไว้ ดังเช่น “วิญญูชนไม่หามโนธรรม ส่วนทुरुชนรู้จักแต่ผลประโยชน์” (หลี่เหริน) “วิญญูชนนั้นจะต้องรอบคอบในการพูดจาเอื้อนเอ่ย ส่วนการปฏิบัติ นั้นต้องคล่องแคล่วว่องไว” (หลี่เหริน) “วิญญูชนส่งเสริมความกลมกลืนแต่ไม่บังคับให้เหมือนกัน ส่วนคนต่ำทราบบังคับให้เหมือนกันแต่ไม่ส่งเสริมความกลมกลืน” (จื่ออู่) เป็นต้น ขงจื้อให้ความสำคัญกับการศึกษายิ่ง สอนสั่งโดยไม่รู้เหน็ดเหนื่อยเบื่อหน่าย ขงจื้อได้เสนอให้ปรับรูปแบบการสอนตามลักษณะนิสัยของผู้เรียน และเห็นว่าการศึกษาไม่ควรแบ่งชนชั้น โดยท่านได้พลิกโฉมธรรมเนียมการเรียนการสอนในยุคสมัยนั้นที่จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในราชสำนักและริเริ่มประเพณีการเปิดโรงเรียนส่วนตัว

ข้อคิดด้านการครองแผ่นดินในคัมภีร์หลุนอวี่ สรุปได้ดังนี้ ขงจื้อเห็นว่ารากฐานของการครองแผ่นดินอยู่ที่การสร้างระเบียบความสัมพันธ์มนุษย์ตามหลักศีลธรรมจริยธรรมที่ “เจ้าแผ่นดินจงเป็นอย่างเจ้าแผ่นดิน ขุนนางจงเป็นอย่างขุนนาง บิดาจงเป็นอย่างบิดา บุตร

จงเป็นอย่างบุตร” ส่วนผู้ครองแผ่นดินนั้น ต้องเข้มงวดต่อตัวตน ชื่อสัตย์สุจริต ครองแผ่นดินโดยธรรม ปกป้องรักษาประชาราษฎร์ “หากทำตัวให้เที่ยงธรรมแล้วการปกครองแผ่นดินจะลำบากอะไร แต่หากทำตัวให้เที่ยงธรรมไม่ได้แล้ว จะทำให้ผู้อื่นเที่ยงธรรมได้อย่างไร” (จื้อลู่) “การปกครองรัฐใหญ่ที่มีรศึกเป็นพัน ต้องรอบคอบต่อหน้าที่การงาน ชื่อสัตย์สุจริต ประหยัดการใช้จ่ายและรักประชาราษฎร์ ไซ้ประชาราษฎร์ตามฤดูกาล” (เสวียเออร์) วิธีการปกครองแผ่นดินคือ “เลือกผู้มีความสามารถ ครองแผ่นดินให้ร่ำรวย บ่มเพาะสั่งสอนประชาราษฎร์ บัญญัติกฎระเบียบ” “จงทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี จงถ้อยความผิดพลาดเล็กน้อย จงเลือกไซ้ผู้ที่มีความสามารถจริง” (จื้อลู่) “หรั้นโฮยกล่าวว่ เมื่อประชากรมากพอแล้วควรต้องทำอะไร ขงจื้อกล่าวว่ ช่วยให้เขาร่ำรวย หรั้นโฮยกล่าวว่เมื่อร่ำรวยแล้วให้ทำอะไรต่อ ขงจื้อกล่าวว่ สั่งสอนกล่อมเกลา” (จื้อลู่)

คัมภีร์หลุนอวี่เป็นเอกสารข้อมูลสำคัญมือหนึ่งที่ศึกษาวิจัยด้วยตัวเองและปรัชญาขงจื้อซึ่งทัศนคติ ขอบเขต หลักการและทฤษฎีที่ก่อตั้งขึ้นมีอิทธิพลอย่างมากต่ออนุชนรุ่นหลังจ้าวผู้ นักการเมืองราชสมัยช่งเหนือ เคยขึ้นชมว่ “เงินจบคัมภีร์หลุนอวี่เพียงครั้งเล่ม ก็สามารถปกครองได้เหล่าโดยง่ายดาย” จูซีแห่งราชสมัยช่งใต้ได้ยกย่องคัมภีร์หลุนอวี่ให้เป็นหนึ่งในจตุรปริณซึ่งประกอบด้วยคำเสวีย หลุนอวี่ เม้งจื้อและจงยง ทำให้คัมภีร์หลุนอวี่นับวันจะมีฐานะสูงขึ้นในบรรดาคัมภีร์ต่าง ๆ ของลัทธิขงจื้อ จนกระทั่งช่วงปลายราชสมัยชิง คัมภีร์หลุนอวี่ก็ได้รับการยกย่องให้เป็นคัมภีร์อมตะจากเหล่าปัญญาชน ทุกวันนี้ คัมภีร์หลุนอวี่ยังคงเป็นหนังสือตำราวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อันล้ำค่าของชนชาติจีน

ในประวัติศาสตร์ คาบสมุทรเกาหลี ประเทศญี่ปุ่นและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากขงจื้อและลัทธิขงจื้อซึ่งมีคัมภีร์หลุนอวี่เป็นตัวแทน จึงได้ก่อรูปขึ้นเป็นวงแหวนวัฒนธรรมลัทธิขงจื้อโดยมีประเทศจีนเป็นศูนย์กลาง ปัจจุบัน ลัทธิขงจื้อมีความหมายสำคัญยิ่งต่อสันติภาพและการพัฒนาของสากลโลก คัมภีร์หลุนอวี่จึงควรได้รับการเผยแพร่ในขอบเขตที่กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชาวโลก

หนังสือเล่มนี้ได้เลือกสรร ๑๐๐ ประโยค (ตอน) ที่มีลักษณะเป็นตัวแทนมากที่สุดจากคัมภีร์หลุนอวี่ ประกอบด้วยคำถอดความ คำแปลที่ถูกต้องแม่นยำและภาพประกอบที่ประณีตงดงาม เป็นหนังสือคุณภาพที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจวัฒนธรรมลัทธิขงจื้อ